Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 34—35 (7476)
СУБОТА 20 САКАВІКА 1943 г.

ПРАЧЫТАЎ—ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

Фашысцкія каты знішчаюць мірнае насельніцтва Беларусі.

Партызаны і партызанкі! Кроў замучаных совецкіх людзей кліча да свяшчэннай помсты. Няхай-жа пральюцца рэкі чорнай крыві паганай немчуры! Як шалёных сабак, знішчайце гітлераўскіх нягоднікаў!

ПОМСЦІЦЬ ЖОРСТКА, БЯЗЛІТАСНА!

Крывавы Гітлер, нападаючы, як бандыт з-за вугла, на нашу краіну, загадаў сваёй бандыцкай зграі забіваць кожнага совецкага чалавека, незалежна—стары гэта ці малы, дзяўчынка ці хлопчык.

І гітлераўская грабармія—салдаты і афіцэры, следуючы ўказанням свайго галоўнага ката і рабаўніка Гітлера, з тупой метадычнасцю вешаюць, рэжуць ні ў чым нявінных мірных жыхараў, катуюць іх самымі жудаснымі метадамі. Гэтыя бандыты і каты спальваюць цэлыя вёскі, гарады, разбураюць школы, больніцы, навуковыя ўстановы—знішчаюць усё, што доўгімі годамі ствараў наш народ.

Катаваннем і разбоем нямецка-фашысцкія мярзотнікі імкнуліся паставіць беларускі народ на калені, прымусіць яго быць паслухмяным ва ўсім і заўсёды. Але свабодалюбівы беларускі народ паўстаў супроць гітлераўскай навалачы. Ён змагаецца, ён помсціць жорстка і бязлітасна чужынцам за разбураныя і спаленыя гарады і вёскі, за закатаваных братоў і сёстраў, мацярэй і бацькоў.

Гітлераўскія людаеды з кожным днём узмацняюць тэрор на акупіраванай беларускай зямлі. Яны за дзень спальваюць дзесяткі вёсак, а насельніцтва пагалоўна знішчаюць. Жудасны малюнак, трагедыя, якая ніколі не забудзецца, адбылася ў вёсцы Жары. Банда гітлераўцаў акружыла вёску з усіх бакоў і падпаліла яе. Насельніцтва імкнулася выратавацца, але каты расстрэльвалі людзей з кулямётаў і вінтовак, кідалі жывымі ў агонь палаючых дамоў. Дзесяткі совецкіх людзей загінулі ў гэтай вёсцы ад крывавых рук гітлераўскіх катаў.

Не менш жудасная расправа адбылася ў Відзаўскім раёне, Вілейскай вобласці. За адзін дзень гітлераўскія людаеды спалілі дашчэнту 14 вёсак, закатавалі дзесяткі людзей. Сям'ю Івана Цунеля з вёскі Якшты ў колькасці 5 чалавек немцы вывезлі з вёскі, адрэзалі ўсім вушы, усяляк мучылі, а потым расстралялі.

Нямецкія акупанты, як шалёныя звяры, рыскаюць па вёсках. Яны робяць аблавы, вылаўліваюць маладых дзяўчат і хлопцаў і пад прымусам гоняць іх на катаргу, на яўную смерць у Германію.

Слаўныя сыны і дочкі беларускага народа! Партызаны і партызанкі!

Нямецкія разбойнікі і каты задаліся мэтай знішчыць беларускі народ, а астатніх ператварыць у сваіх рабоў, якія будуць гнуць спіну на ненавісных нямецкіх каланізатараў, капіталістаў і кулакоў.

Не бываць гэтаму! Узмацняйце, таварышы партызаны, барацьбу з ворагам! Падвойце, патройце свае ўдары па нямецкіх акупантах! Бязлітасная барацьба, самая жорсткая партызанская помста гітлераўскім мярзотнікам—гэта вялікая дапамога нашай Чырвонай Арміі ў паспяховым наступленні на захад, у хутчэйшым выгнанні нямецкіх бандытаў з нашай роднай зямлі.

Помсту, самую жорсткую і бязлітасную, — вось што павінна атрымаць фашысцкая гадзіна ў адплату за забітых, павешаных, закапаных і спаленых жывымі нашых братоў, сёстраў, мацярэй і бацькоў.

Толькі смерць павінен атрымаць кожны, хто прышоў на нашу зямлю, каб заняволіць яе.

Смерць нямецкім захопнікам!

РЖЭЎ АЖЫВАЕ

У першыя-ж дні пасля выгнання немцаў з горада закіпела плённая работа. Брыгады добраахвотнікаў з насельніцтва ачышчаюць вуліцы, збіраюць трафеі. З энтузіязмам працуюць усе — і моладзь, і старыкі.

Ржэў, які быў мёртвы пры акупантах, цяпер ажывае. Адноўлена радыёвяшчанне. Пачаў дзейнічаць тэлефон. Працуюць дзве сталовыя, дзве лазні, дзве больніцы.

8 сакавіка ў Ржэве адбыўся агульнагарадскі мітынг працоўных. Удзельнікі мітынга звярнуліся з пісьмом да таварыша Сталіна.

Удзельнікі мітынга расказваюць аб дзікіх зверствах нямецкіх акупантаў. «Цяжка было нам, але палонены горад не скарыўся ворагу. Мы ведалі, што таварыш Сталін не забудзе нас. Цяжка было, але мы верылі, што таварыш Сталін прышле нам на выручку нашу родную Чырвоную Армію. Мы чакалі, верылі і змагаліся».

У заключэнне ўдзельнікі мітынга заяўляюць:

— Мы ўсё зробім, каб дапамагчы роднай Чырвонай Арміі граміць ворага да поўнага яго знішчэння.

На фронтах Айчыннай вайны

ПЕРАРЭЗАЛІ ШАСЭЙНУЮ ДАРОГУ

На поўдзень ад возера Ільмень нашы войскі, пераадольваючы супраціўленне праціўніка, вышлі на шасэйную дарогу, якая звязвае два вялікія населеныя пункты. Разбурана 86 варожых дзотаў і бліндажоў, знішчаны 2 нямецкія танкі, 7 гармат і 43 кулямёты.

На другім участку совецкія падраздзяленні пераправіліся праз водны рубеж і занялі 10 вельмі ўмацаваных населеных пунктаў. Знішчана да 600 нямецкіх салдат і афіцэраў.

Нашы лётчыкі ў паветраных баях на працягу 17 сакавіка збілі 24 нямецкія самалёты.

Прызнанне ворага

Палонны унтэр-афіцэр 14-й роты 250-га палка Карл Баум расказаў:

«Рускія партызаны дзейнічаюць вельмі смела. Яны робяць дзёрзкія налёты на нашы тылы. За апошні час стала небяспечна ездзіць па чыгунцы. У раёне Бабруйска наш поезд наскочыў на міну. Паравоз і два вагоны былі разбіты. Недалёка ад Бранска два тыдні таму назад адбылася чыгуначная катастрофа, у выніку якой загінула многа салдат і афіцэраў. Мой зямляк салдат 11-й роты 350-га палка мне паведаміў, што сярод забітых быў і яго камандзір роты обер-лейтэнант Яндэрс з горада Вальдэнбурга. На ўчастку чыгункі Унеча — Бранск партызанамі пушчана пад адкос многа воінскіх эшалонаў. Уздоўж палатна валяецца вялікая колькасць разбітых паравозаў і вагонаў».

На Заходнім фронце

Войскі Заходняга фронта прадаўжалі наступленне. Праціўнік спешна будуе абарончыя рубяжы і аказвае моцнае супраціўленне. Совецкія часці, ламаючы ўмацаванні немцаў, занялі рад населеных пунктаў, у тым ліку раённы цэнтр Всходы і чыгуначную станцыю Ігор'еўская. Захоплены трафеі, у ліку якіх некалькі паравозаў і 70 вагонаў з рознымі грузамі.

На другім участку нашы часці зламалі супраціўленне гітлераўцаў на рубяжы Дняпра, пераправіліся праз раку і авалодалі радам апорных пунктаў.

Дапамога насельніцтва нашым войскам

У раёне сярэдняга цячэння Паўночнага Данца нашы часці ў жорсткім баю знішчылі 9 нямецкіх танкаў, 18 аўтамашын з пяхотай і 4 самаходныя гарматы.

Падраздзяленне, дзе камандзірам тав. Січэвой, непрыкметна прабралася ў вёску, занятую праціўнікам. Гітлераўцы не чакалі нападу і знаходзіліся ў дамах. Байцы, разбіўшыся на невялікія групы, уварваліся ў дамы і знішчылі больш 200 нямецкіх салдат і афіцэраў. Жыхары вёскі, узброіўшыся тапарамі, віламі і каламі, дапамаглі совецкім байцам ачысціць вёску ад гітлераўцаў.

ВЯЛІКІЯ ТРАФЕІ

Пры заняцці горада Холм-Жыркоўскі (Смаленская вобласць) нашы часці захапілі ў праціўніка 42 танкі, 19 гармат, 60 кулямётаў, 18 мінамётаў, 10.000 снарадаў і 50.000 патронаў.

Праціўнік страціў толькі забітымі да 1.000 салдат і афіцэраў.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ (Паўночна-Заходні фронт).
Бязлітасна знішчаюць гітлераўцаў два таварышы-снайперы, былыя калгаснікі Андрэй Пілiпенка і Міхаіл Мягкоў. На баявым рахунку Мягкова 63 забітых немцы, на рахунку Піліпенкі — 61. Снайперы атрымалі ўрадавыя ўзнагароды.
НА ЗДЫМКУ: М. Мягкоў (справа) і А. Піліпенка.

НАШЫ ЧАСЦІ ІДУЦЬ НАПЕРАД

ЗАХОДНІ ФРОНТ, 17 сакавіка. (Ваен. карэсп. «Праўды»). Войскі Заходняга фронта прадаўжаюць наступальныя аперацыі. Ламаючы абарончыя рубяжы праціўніка, адбіваючы яго контратакі, нашы часці прасоўваюцца наперад, адваёўваючы ў ворага новыя сёлы, пасёлкі і вёскі. За апошні дзень совецкі сцяг узнят над радам новых населеных пунктаў. У ліку іншых занятых раённы цэнтр Всходы і чыгуначная станцыя Ігор'еўская.

На некаторых участках нашага наступлення праціўнік контратакуе амаль бесперапынна, уводзячы ў бой невялікія групы танкаў. Так, учора адна наша часць вытрымала 10 нямецкіх контратак. Усе гэтыя вылазкі адбіты з вялікімі стратамі для немцаў. Гітлераўцы страцілі забітымі больш 200 салдат і афіцэраў.

Адступаючы пад націскам нашых часцей, немцы цалкам знішчаюць сёлы, а насельніцтва пагалоўна ўганяюць, або забіваюць.

* * *

У лясной глыбе схаваўся нямецкі атрад, крута павярнуўшы з дарогі. Шлях наперадзе быў перарэзаны нашымі падраздзяленнямі. А ззаду немцаў даганяла група байцоў лыжнага батальёна пад камандаваннем капітана Гардзея Фаміча Ступіцына.

Капітан падзяліў свой нешматлікі атрад на дзве групы. Ідучы па ўскрайку лесу, яны павінны абагнаць немцаў, якім было цяжка цягнуць тры гарматы і абоз, і ў 22 гадзіны 00 мінут пайсці па компасу на зблiжэнне адзін з другім, каб замкнуць немцаў у клешчы.

Немцы першымі заўважылі нашых байцоў. Прыняўшы кругавую абарону, гітлераўцы адкрылі адчайны агонь. Але нашы байцы маўчалі: камандзір забараніў страляць без каманды.

Капітан не спяшаўся. Ён ведаў, што немцы, якія адступаюць, — гарачацца. Ступіцын рашыў пачаставаць немцаў атрутай жаху, каб расслабіць і расхістаць ворага, а потым дабіць.

Развярнуўшы гармату, немцы стралялі ў лясны гушчар, на трэскі разбіваючы ствалы дрэваў. Нашы маўчалі. І паступова агонь праціўніка спыніўся. Як бачна, немцы рашылі, што дазоры іх памыліліся, дарэмна ўзнялі трывогу і рускіх тут няма.

І вось тады, у самы напружаны момант гэтай цішыні, з двух бакоў над лесам узняліся сцеблы асвятляльных ракет. Адначасова сталі ірвацца гранаты. Нябачныя, яны ляцелі з цемры і разрываліся ля ног немцаў, успыхваючы, як грымучыя вогнішчы. У мітусні і мроку разгаралася гарачая бітва.

Немцы пачалі прабівацца да прасекі, каб адарвацца ад нашых войск, выйсці да лагчыны і там, вызваліўшыся ад ляснога пабоішча, прыняць бой па тых правілах, якім яны навучаны.

Немцам амаль удалося адарвацца. Але ля выхаду на ўскрай лесу іх сустрэў кінжальны агонь двух станкавых і аднаго ручнога кулямётаў. Немцы павярнулі назад, у цемру, у лес. Салдаты сталі разбягацца, і бой набыў форму адзіночных схваткак. Да світання ўсё было закончана. Нямецкі атрад перастаў існаваць.

В. КАЖЭЎНІКАЎ.

СНАЙПЕРЫ Ў ЗАСАДЗЕ

Партызан Савелій з групай таварышаў залёг у засаду каля варожага гарнізона. З-за ўскрайку лесу паказаліся 16 гітлераўцаў. Партызаны падпусцілі іх на 40 метраў і адкрылі агонь.

Першым выстраліў снайпер Васіль. Яго куля папала ў нямецкага кулямётчыка.

Акупанты струсілі і кінуліся ўцякаць.

З гэтай засады было знішчана 10 фашыстаў.

Віцебская обл.

ПАРТЫЙНАЯ НАРАДА

Нядаўна тут адбылася нарада сакратароў партарганізацый партызанскіх атрадаў.

У сваіх выступленнях сакратары расказалі аб авангарднай ролі комуністаў у баях, аб палітычна-масавай рабоце сярод насельніцтва, аб баявым вопыце.

На нарадзе былі вызначаны каштоўныя мерапрыемствы па далейшай актывізацыі баявой дзейнасці партызанскіх атрадаў і паляпшэнню агітацыйна-масавай работы.

Палеская обл.

(Наш кар.).

ЗАХАПІЛІ ТРАФЕІ

Комсамольска-маладзёжная група партызанскага атрада «За Совецкую Беларусь» толькі за 15 дзён знішчыла звыш 180 немцаў.

У часе налёту на гарнізон захоплены багатыя трафеі, у тым ліку каштоўныя дакументы ворага.

Мінская обл.

ЯНУК СЯЛІБА

(Урывак з паэмы)

БЕЛАРУСКІ ПАЭТ МАКСІМ ТАНК НАПІСАЎ ВЯЛІКУЮ ЭПІЧНУЮ ПАЭМУ «ЯНУК СЯЛІБА», У ЯКОЙ ПАКАЗАНА БАРАЦЬБА БЕЛАРУСКАГА НАРОДА СУПРОЦЬ НЯМЕЦКА-ФАШЫСЦКІХ АКУПАНТАЎ.

НІЖЭЙ МЫ ДРУКУЕМ УРЫВАК З ПАЭМЫ. У ІМ АПАВЯДАЕЦЦА ПРА ПАРТЫЗАНА ЯНУКА СЯЛІБУ, ЯКІ СА СВАІМ ТАВАРЫШАМ ПРАБРАЎСЯ Ў ЗАНЯТУЮ НЕМЦАМІ ВЁСКУ, ПРА ЯГО СХВАТКУ З НЯМЕЦКІМІ СТАЎЛЕНІКАМІ ШАРОНАМ І ГАРЫДАЎЦАМ, ПРА ЗВЕРСТВЫ І ЗДЗЕКІ НЯМЕЦКА-ФАШЫСЦКІХ АКУПАНТАЎ НАД МІРНЫМ НАСЕЛЬНІЦТВАМ.

Яму хацелася адведаць дом,
Зноў паглядзець на роднае гняздо.
Хоць немцы і не пакідалі Лог,
Усё-ж Янук рашыў з Банадыком
Схадзіць па хлеб, па вопратку ў сяло.
Туман сівы ўсё засцілаў кругом,
Калі садамі праз платы, тыны
Да першых хат прабраліся яны.
Сяло маўчала, быццам карнавал
Спраўляла смерць, і зараз у цішы
Ўсе спалі, змораныя напавал,
І чорны жах глядзеў з разбітых шыб.

Спалоханае, хмарай над гумном
Кружылася, крычала варанне.
На азяродзе нейчы труп чарнеў,
Калючым дротам звіты па руках.
Янук пазнаў па вопратцы: вісеў
Баян вясковы — Цішка-музыкант.
— Хоць сам не падыходзіў-бы туды!—
Напомніў асцярожны Банадык.
Янук не чуў, не зводзячы вачэй,
Глядзеў на гэту шыбеніцу ён,
Нібы навек запамятаць хацеў
Яе і хмару кружачых варон.

— Гавораць, не благі быў музыкант.—
Неспадзявана нехта Янука
Спытаўся ззаду. Лязнуў аўтамат.
— Эге, як бачу, тут знаёмы госць!
Чуў пра цябе, Янук Сяліба, шмат.
Ці не адведаць ты прышоў каго?—
Янук пазнаў Шарона. «Трэба-ж так...—
Падумаў,—трапіць, быццам рыба ў сак...»
Хацеў схапіць з-за пояса тапор,
На шчасце панадзеяцца, ўцячы,
Але, як воўк, асаднік быў хіцёр,
За кожным рухам Янука сачыў.

Падняў памалу парабелум свой
І выстраліў. Над самай галавой
Прабіла куляй шапку Янука.
— Калі са мной не хочаш гаварыць,
Тады ў обер-штурмфюрэра руках
Цябе больш ветлівым навучаць быць.
— Няма, пан войт, мне гутарыць аб чым
З табой і катам-фюрэрам тваім.
Чаго прышоў я, ведаеш хіба?
Не мне на гэтых могілках гасціць,
Хацеў для немцаў і для іх сабак
Вышэйшую асіну знайсці.

На выстрал выбег з хаты Банадык.
Каб выратаваць Янука з бяды,
З двухстволкі залп ён па Шарону даў.
Асаднік скочыў, але не прабег
І паўганоў, як спатыкацца стаў
І на зямлю асунуўся, як мех.
У муражной аселічнай траве
Ляжаў з трафейнай шапкай рэвальвер.
У шапцы быў паперы нейкай ліст.
Янук схаваў за пазуху яго.
Чытаць на месцы не было калі—
Адкрылі немцы з вуліцы агонь.

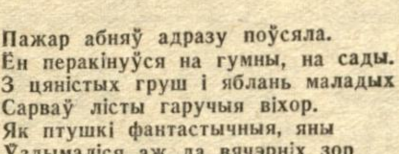
Яны стралялі і крычалі: «Рус,
Здавайся!». Рэвальвера спуск
Янук націснуў, стрэліў у адказ
Агнём прыцэльным і з Банадыком
У лес, праз жыта, пачалі ўцякаць.
Калі суцішыліся ўсе кругом,
Гарыдавец Шарона праз сяло
Адзін дамоў на плечах прывалок.
Агледзеў раны. Цяжка дыхаў войт.
Ды быў жывучым гэты чалавек,
Хоць, быццам воспай, двух зарадаў шрот

Яму ўсе грудзі глыбака пасек.
А на дварэ, пад грушай маладой,
Рыдлёўкамі капалі немцы дол.
Збіраліся хаваць штурмавіка
Вільгельма Фішара, якога тут
Сустрэла смерць ад кулі Янука.
— Шнель, грабен шнель!—
обер-штурмфюрэр Курт
Салдатаў падганяў капаць хутчэй.
Пакуль сцямнее, ён хацеў яшчэ
На памяць фатаграфію зрабіць.
У панараме «лейкі» бачыў Курт
Сяло, ля хат на выгане дубы
І цень крыжа і каскі на пяску.

Обер-штурмфюрэру такі пейзаж
Не спадабаўся. Грэтхен у Эльзас
З пісьмом хацелася яму паслаць
Не гэту лірыку. І ён прышоў
Не любавацца ёй, і не ўздыхаць
Над стратаю сваіх блізкіх сяброў.
Хоць, праўда, Фішара шкада; жылі,
Дружылі; шмат чужых дарог, зямлі
І папялішч таптаді боты іх,
Ад Нарвіка фіёрдаў — да Афін,
Ад Францыі — да гэтых пушч глухіх,
Славянскіх рэк і залатых раўнін.

«Адзначыць трэба-б нейк гэты дзень»,—
Падумаў Курт. Але нішто нідзе
Не зацікавіла яго. Жанчынаў грамада,
Схіліўшыся, стаяла ля вады,
Палошчучы бялізну для салдат,
І воблакі, склубіўшыся, як дым,
Іграючы вясёлкамі, плылі.
Ён падышоў да хаты, запаліў
Аб карабок запалку і паднёс
Аж да падстрэшша. Весела агонь
Закурыўся, у шаламя папоўз.
І вецер шырака раздзьмуў яго.

Чырвоны певень узмахнуў крылом,
Запеў, аж дым узняўся над сялом,
Аж зруб Сялібы борам зазвінеў.
Як порах, загарэлася смала
Янтарная на высахшай сцяне.

Пажар абняў адразу поўсяла.
Ён перакінуўся на гумны, на сады.
З цяністых груш і яблань маладых
Сарваў лісты гаручыя віхор.
Як птушкі фантастычныя, яны
Ўздымаліся аж да вячэрніх зор
І гаслі, заблудзіўшы ў вышыні.

Пачуўся плач дзяцей, жанок—сірот.
Яго не заглушыў і кулямёт.
Ён нарастаў, як навальніцы стогн,
Плыў на палі—шумелі каласы,
Плыў на вазёры — закіпала тонь,
Плыў на лясы — згіналіся лясы.
Сляпы, з забінтаванай галавой
Зрываўся з ложку у гарачцы войт:
— Гарыдавец, крык гэты чуеш ты?
Скажы, страляе хто, ці не напад?
— Лажыся, пан, і не зрывай бінты!
На свеце бура, б'е у шыбы град...

Ён войта супакойваў, а сам
Стаяў збялелы і глядзеў, як там,
На вуліцы, обер-штурмфюрэр Курт
З салдатамі расстрэліваў натоўп.
«Хаця-б Раіна не была дзе тут!»—
Гарыдавец падумаў і пайшоў
На вуліцу, бы некага шукаць.
Каля былой сядзібы Янука,
Між галавешак, нейчы труп ляжаў.
Хацеў прыгледзецца бліжэй, але
Усё заслаў бушуючы пажар
І страх было яму ісці далей.

Перагарэўшы, заваліўся зруб.
Павешанага музыканта труп
Хістала ветрам з захаду на ўсход.
Калі-ж да зораў дакранаўся ён,—
Распалены чырвоны небасвод
Гудзеў над Логам, як набатны звон
І ад яго Гарыдавец не мог
Ні ў поле уцячы, ні за парог.
Ён ведаў: попел зродзіць помсту, кроў,
У шуме ветру чуў—праклён звініць,
Хоць дзверы ў хаце ўзяў ён на засоў,
Хоць прычыніў ён рамы акяніц.

Жыхары вызваленых Чырвонай Арміяй раёнаў Орлоўскай обласці вяртаюцца дадому.

УПОРСТВА І ЎМЕННЕ

Фашысцкія каты на 16 грузавіках набліжаліся да нашага лагера, спадзяючыся захапіць нас знянацку. Аднак, мы былі падрыхтаваны да такой сустрэчы.

Немцаў мы заўважылі на далёкай адлегласці і па загаду камандзіра занялі агнявыя пазіцыі.

Адбыўся жорсткі бой, які скончыўся разгромам нямецкага атрада. Перамагло наша ўпорства і ўменне біцца. Карны атрад немцаў, страціўшы 85 забітымі і 35 раненымі, вымушан быў адступіць.

Партызан ІВАН.
Мінская обл.

УДАР ПА АЭРАДРОМУ

У канцы лютага група партызан з атрада тав Міхася зрабіла налёт на нямецкі аэрадром. Партызаны спалілі некалькі самалётаў, папярэдне зняўшы з іх 8 кулямётаў, і захапілі многа зброі.

Партызаны гэтага-ж атрада арганізавалі крушэнне воінскага эшалона ворага з боепрыпасамі і абмундзіраваннем.

(Наш кар.).

ПАД АДКОС!

За два дні партызаны аднаго з віцебскіх атрадаў пусцілі пад адкос тры нямецкія эшалоны.

У часе крушэння разбіты два паравозы, 8 цыстэрнаў з гаручым, 13 вагонаў з боепрыпасамі і два вагоны з салдатамі. Рух на чыгунцы быў спынен на 38 гадзін.

(Наш кар.).

ГОРКАЯ САПРАЎДНАСЦЬ

(ПІСЬМО З ПАЛЕССЯ)

— Хлеб на стале—рэдкі госць, а пра тлушчы забыліся,—гаворыць настаўніца С. Абліваючыся слязамі, яна ўзяла на рукі з ложка дзіцё. Яшчэ гадзіну назад яна гаварыла з ім. Цяпер яно не адкрывала воч, стагнала і цяжка дыхала. Час-ад-часу яго дыханне спынялася.

Маці прыхіліла да сябе хворае дзіцё і прыслухалася да дыхання. «Эх, «вызваліцелі»! Вызвалілі і ад хлеба, і ад жыцця».

Прайшлі дзве—тры жудасныя мінуты. Хворае дзіцё сціхла. Смерць прыкрыла яго сваім крылом. Я бачыў, як слёзы цяклі па твары беднай пакутніцы. Плакала маці. Яна не мела магчымасці запрасіць урача. Іх, як правіла, у фашысцкім тылу няма.

Прайшло многа месяцаў пакутнага жыцця ў тылу ворага. Настаўнікі—беспрацоўныя, школы—пустыя. Выдатныя школьныя будынкі зараз знаходзяцца ў разбураным становішчы. Багатае школьнае абсталяванне прыведзена ў нягоднасць. Каштоўныя бібліятэкі спалены. Клубы і больніцы пераўтвораны ў канюшні.

Такая сумная сапраўднасць фашысцкага тыла.

Так, тут пакутуюць, церпяць жахі, стогнуць і плачуць. Журботныя енкі безабаронных жанчын, старыкоў і дзяцей нельга трываць. Я выкладчык гісторыі. Усё, што ведаў пра самыя змрочныя часы чалавечай гісторыі, блекне перад сапраўднасцю жахаў, якія творацца фашысцкімі бандытамі над мірным насельніцтвам. У адным толькі Ельскім раёне, Палескай обласці, фашысты спалілі 14 вёсак, расстралялі і спалілі звыш 4.500 чалавек. Спалены поўнасцю вялікія вёскі Глушкавічы і Мілашэвічы, Лельчыцкага раёна, з цудоўнымі школьнымі памяшканнямі, клубамі і больніцамі.

Так зрабілі фашысцкія нягоднікі ў Нараўлянскім, Петрыкаўскім, Жыткавіцкім і другіх раёнах Палескай обласці.

У вёску Капанкі, Качышчанскага сельсовета, Ельскага раёна, прыехаў карны атрад. Сабралі ўсё насельніцтва на «сход» і... далі слова кулямётам. Усё насельніцтва было перабіта, частка сагнана ў хлеў і зажыва спалена. Цудам удалося выратавацца і прыбегчы да нас, народных мсціўцаў, аднаму 10-гадоваму хлапчуку, які сыходзіў крывёю, і жанчыне з грудным дзіцём на руках, якое было заліта крывёю мацеры—маці была ранена.

Вёску Белякі, таго-ж сельсовета і раёна, фашысты акружылі. Загадалі знесці масла, малако, гарэлку. Пасля гэтага вёску спалілі. П'яныя гітлераўскія разбойнікі хапалі з калысак дзяцей за ногі і кідалі ў агонь і дзіка рагаталі. Яны жорстка здзекваліся з 70-гадовай старухі, а потым кінулі яе жывую ў агонь.

Жудаснае зарава пылаючых вёсак, раздзіраючыя душу крыкі безабаронных дзяцей, кучы попелу, гарэлы пах і дзікае выццё сабак—такі малюнак фашысцкага тыла.

— Навошта паліце вёскі і пагалоўна знішчаеце насельніцтва?—пытаю ў фашысцкага нягодніка—салдата імперскага палка, узятага намі ў палон.

— Для таго, каб поўнасцю знішчыць рускі народ, — не думаючы, адказвае разбойнік.

Шырацца рады народных мсціўцаў. І мы помсцім вельмі моцна. Бязлітасна знішчаем ворага ўсюды: у вёсках, у лесе, на дарогах. Словам, не даём спакою гадам. Пры адным слове «партызаны» фашыст дрыжыць і, закрыўшы вочы, балмоча.

Не раз наш атрад уступаў у барацьбу з колькасна перавышаючымі сіламі праціўніка і кожны раз выходзіў пераможцам.

За 16 месяцаў нашай барацьбы ў тылу ворага нашым партызанскім атрадам знішчана не адна сотня фашыстаў. Разгромлены дзесяткі жандарскіх і жандарска-паліцэйскіх участкаў.

Наш атрад вёў бой за Н-скую чыгунку. Бой прадаўжаўся некалькі гадзін. На сыходзе былі патроны. Таварышы падумвалі аб адыходзе. Раптам чуем: «Ёсць патроны!» Аказалася, што жанчыны і старыкі, пачуўшы бой, за некалькі кілометраў прынеслі іх нам на поле бою, рызыкуючы сваім жыццём.

Вось яшчэ эпізод. Змучаныя і галодныя, мы вярталіся з поля бою. Якое-ж было наша здзіўленне, калі на месцы стаянкі мы ўбачылі гарачую страву, малако, хлеб—насельніцтва прынесла для нас!

Натхнёныя бліскучымі поспехамі Чырвонай Арміі на фронтах, мы яшчэ мацней будзем граміць ворага ў тылу.

Партызан ІЛЬЯ І.

НАС НЕ ЗЛОМІШ!

НІЖЭЙ МЫ ДРУКУЕМ ПІСЬМЫ БЕЛАРУСКІХ ПАРТЫЗАН ДА СВАІХ РОДНЫХ І ЗНАЁМЫХ, ЯКІЯ ЗНАХОДЗЯЦЦА У СОВЕЦКІМ ТЫЛУ. ГЭТА ХВАЛЮЮЧЫЯ, НАПІСАНЫЯ КРЫВЁЮ ДАКУМЕНТЫ АБ СМЯРТЭЛЬНАЙ БАРАЦЬБЕ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА СУПРОЦЬ НЯМЕЦКА - ФАШЫСЦКІХ АКУПАНТАЎ.

КРОЎ СТЫНЕ Ў ЖЫЛАХ, СЭРЦА СЦІСКАЕЦЦА АД БОЛЮ І ГНЕВУ, КАЛІ ЧЫТАЕШ ПРА ЗВЕРСТВЫ ФАШЫСЦКІХ КАТАЎ. АЛЕ АКУПАНТАМ НЕ ЎДАЛОСЯ ЗЛАМАЦЬ ВОЛЮ СОВЕЦКІХ ПАТРЫЁТАЎ. СВЯШЧЭННАЯ НЯНАВІСЦЬ ДА ВОРАГА, НЕПАХІСНАЯ ВЕРА Ў ПЕРАМОГУ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ НАТХНЯЕ БЕЛАРУСКІ НАРОД НА БАЯВЫЯ ПОДВІГІ, НА СВЯШЧЭННУЮ ПАРТЫЗАНСКУЮ ВАЙНУ.

Памятаю наказ

Добры дзень, дарагія бацькі!

Мамаша, я ведаю, што бацька і брат Косця знаходзяцца на фронце. Перадайце ім гарачае баявое прывітанне. Няхай абараняюць сваю радзіму моцна і нізашто не пападаюцца ў палон. Папасці ў палон да фашысцкіх гадаў — гэта лютая смерць, а нам трэба змагацца ўсімі сіламі з ворагам.

Мама, я абараняю радзіму і буду абараняць яе, пакуль будзе ў мяне сіла і кроў. Я памятаю, што гаварыў мне бацька, калі ішоў у Чырвоную Армію. Ён гаварыў, каб я не пашкадаваў жыцця, калі гэта патрэбуецца ў імя радзімы. Я так і раблю, захоўваю яго словы глыбока ў сваіх грудзях і ніколі не забуду. Настаў час расплаты, і мы б'ём ворага насмерць.

Ваш сын БАРЫС.

Працуйце для перамогі

Добры дзень, дзядзька Васіль і цётка Хадоска!

Вось паўтары годы ўжо, як фашысцкія нягоднікі забіваюць жанчын, дзяцей, старых. Усё гэта мы бачым сваімі вачыма. У лютым гэтага года маю жонку замучылі крывавыя фашысты ў турме, а потым павесілі публічна, як жонку партызана.

Я заклікаю вас усіх працаваць, не пакладаючы рук, на дапамогу фронту. Рабіце ўсё, што ад вас залежыць.

Я ведаю, што дома ў вас засталіся моладзь, старыя і жанчыны. Яны таксама павінны працаваць, бо гэта патрэбна для абароны радзімы. Прывітанне ўсім нашым знаёмым.

Ваш ЦЯРЭНЦІ.

З НЕМЦАМ НЯМА ЖЫЦЦЯ

Дарагая мама! Дарагая Оля!

Я знаходжуся ў Беларусі, моцна б'ём ворага.

Я вам назаву вёскі аднаго раёна, якія вы добра ведаеце. Але зараз іх ужо няма. Вёскі Усокіна, Суша, Падстружжя, Жардзішча, Усолі, Орлін, Буднеў, Бацэвічы, Клічаў, Зарэчча і рад іншых немцы спалілі, а людзей, незалежна ад узросту і роду, катуюць і забіваюць.

У вёску Люцін прыехалі нямецкія звяры і загадалі сабрацца ў школу на сход. Калі сабралася каля 80 мужчын, немцы зачынілі дзверы і падпалілі школу. Тых, хто спрабаваў вылезці праз вакно, расстрэльвалі.

Наогул не можна апісаць усёй гэтай трагедыі. З немцамі жыцця няма.

Але мы ўпэўнены, што не сёння, дык заўтра наша краіна будзе вызвалена ад ворага, і не будзе яму месца і там, адкуль ён прышоў.

Моцна цалую вас усіх.

Ваш НІКАЛАЙ.

ЗА ЎСЁ АДПОМСЦІМ!

Мілыя Жэня, Барыс, Рая і Жорж!

Я здаровы, адчуваю сябе добра. Свежае паветра і барацьба з фашысцкімі нягоднікамі — проста выдатна! Наш партызанскі атрад мае вельмі многа баявых подвігаў. Фашысцкія нягоднікі дрыжаць, калі толькі пачуюць імя нашага бясстрашнага камандзіра.

Некалькі тыдняў назад фашысцкія лазутчыкі спрабавалі разграміць наш атрад. Яны скарысталі свае рэгулярныя часці з артылерыяй і танкамі і акружылі наш атрад, але нашы доблесныя партызаны не дрогнулі на полі бою, улажылі больш 300 фашысцкіх паганцаў і без страт вышлі з варожага кальца. Цяпер мы прадаўжаем паспяхова граміць фашысцкіх людаедаў.

Заклятых нямецкіх акупантаў патрэбна забіваць і толькі забіваць, бо гэтыя нягоднікі расстрэльваюць, забіваюць, вешаюць ні ў чым нявінных людзей, жанчын, старыкоў, дзяцей.

Нядаўна фашысцкія людаеды цалкам спалілі тут адну вёску ў колькасці 40 двароў, расстралялі 205 мірных жыхароў, а 6 маленькіх дзяцей закапалі ў зямлю жывымі.

Будзьце ўпэўнены, што за ўсё гэта мы ім, фашысцкім нягоднікам, адпомсцім у стократ!

Да хуткай сустрэчы пасля разгрому і выгнання фашысцкіх нягоднікаў з роднай зямлі!

Цалую вас усіх моцна.

Ваш БАЦЬКА.

ЗНІШЧАЕМ ВОРАГА

Добры дзень, дарагая мама!

Хачу паведаміць вам, што партызаны Беларусі зараз робяць вялікія цуды. Нямецкія фашысты не спраўляюцца расчышчаць чыгункі ад узарваных эшалонаў.

Партызаны знішчаюць банды гітлераўцаў. Сяляне сабатуюць нямецкія загады аб падатках. У сувязі з моцным партызанскім рухам немец не можа іх прымусіць плаціць. Партызаны не даюць тут ходу немцу.

Для барацьбы з партызанамі фашысты адрываюць ад фронта цэлыя дывізіі і пасылаюць іх на нас, але і гэтым яны не дабіваюцца поспеху. Вораг разбітым вяртаецца ў сваё логава.

Амаль усё насельніцтва дапамагае партызанам. Зараз немцы праводзяць на Беларусі суцэльную мабілізацыю моладзі—хлопцаў і дзяўчат ад 14 год. Моладзь хаваецца, не хоча папасці ў «культурную» Германію.

Днём і ноччу моладзь знаходзіцца ў лесе. Паліцыя лютуе. Там, дзе няма партызан, яна ўначы налятае на вёску, акружае яе і вылаўлівае моладзь. Хто пападзе ў іх лапы, неадкладна адпраўляюць у Германію. З Германіі пішуць аб жудасных умовах.

Мама, коратка паведаміце, дзе хто знаходзіцца. Моцна цалую вас, мама.

Ваш сын ФЁДАР.

ДАПАМАГАЮ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

Дарагая жонка!

27 ліпеня 1941 года пад Мінскам у баю я быў ранен у левую руку вышэй локця. Рана ўжо даўно зажыла, і рука добра дзейнічае. Цяпер я ў партызанскім атрадзе, б'ю немцаў, дапамагаю Чырвонай Арміі вызваляць нашу совецкую зямлю.

За гэты час я быў у многіх месцах. Быў на тваёй радзіме, у тваім уласным доме ў Жлобіне. Дзіўна неяк, як ён застаўся цэлы—амаль увесь горад спалены.

Я ўяўляю, колькі будзе радасці, колькі слёз, калі пасля перамогі над ворагам мы зноў сустрэнемся і зажывём па-ранейшаму! Я вельмі часта паўтараю словы песні:

Весёлый час вернётся снова.
И вот тогда дадим друг
другу слово,
Что будем вместе навсегда.

Пішы, як жывеш, як жыве мая мілая крошка Нінчык-Пінчык, як яна выглядае.

Да пабачэння, родныя. Моцна цалую цябе і дачку Ніначку.

МАКСІМ.

Я НЕ ХАЦЕЛА ЗАГІНУЦЬ МАРНА!

Добры дзень, дарагі брат Грыша!

Я ведаю, што ты лічыш мяне ўжо даўно загінуўшай. Але не, наперакор усім ворагам я яшчэ жыву. Як гэтыя фашысты ні стараліся знішчыць мяне, ім гэта не ўдалося.

6 кастрычніка 1941 года я разам з бацькамі ляжала ў яме, дзе спальвалі яўрэяў. Але не! Я не магла ляжаць у гэтай яме і чакаць смерці, мне было сорамна загінуць, не апраўдаўшы таго высокага звання, якое я нашу,—комсамолачка. Я вылезла з ямы і пабегла. Па мне стралялі, але мне ўдалося ўцячы. Сям'я загінула. Міша загінуў на маіх вачах, яго паднялі на кінжал і распаролі ўвесь жывот. Як мама загінула — я не бачыла.

Я хавалася 7 месяцаў у дзевачак нашага класа. Вядома, можаш зразумець, як мне даводзілася. Па-першае, тры разы я ўцякала з паліцыі. Большай часткай узімку знаходзілася на вуліцы. Прыходзілася есці траву, ягады. 15 ліпеня 1942 года я ўступіла ў партызанскі атрад.

Дарагі брат! Я лічыла, што засталася адна, але ўчора я атрымала адказ на маё пісьмо, якое пасылала ў адрас інстытута. Мне паведамілі, дзе ты знаходзішся, напісалі мне твой адрас.

Прачытаўшы пісьмо, я ўсю ноч праплакала ад радасці, што ў мяне яшчэ ёсць брат. Але зараз мне яшчэ больш крыўдна, што няма нашай разумнай і дарагой мамы. Бо такой радасцю была-б для яе вестка, што ты жывы!

Але яна заўсёды паўтарала: добра, што цябе з намі не было. Яна гаварыла, што няхай лепш загіне на фронце, чым у лапах фашыстаў. Яна была ў нас такая разумная, такая мілая. Колькі палонных яна выручыла! Яна так хацела дачакацца нашых. Ну што-ж. Такі лёс яе.

Грыша, я знаходжуся зараз у партызанскім атрадзе. Камандзір атрада ў нас тав. Свірыд. Мне тут вельмі добра. Атрадаў у нас вельмі многа. Немцы баяцца партызан. Партызаны падрываюць іх дарогі, пускаюць паязды пад адкос. Па магілёўскай шасэйнай дарозе руху ніякага няма. Калі з'яўляюцца машыны, іх партызаны знішчаюць.

Нягледзячы на тое, што жывём у лесе,—жывём культурна. У нас ёсць патэфоны. Хлопцы ўсе вясёлыя, бадзёрыя. На ворага ідуць з песнямі, са словамі: «За Сталіна, за Радзіму—наперад!». Раней я таксама з вінтоўкай хадзіла на баявыя аперацыі, страляла многа разоў, але зараз у нас вінтоўкі забралі і аддалі хлопцам, а мы працуем на кухні.

Грыша, пішы, родны, як жывеш, пішы аб усім. Абавязкова прышлі мне сваю фотакартку.

Прывітанне ад усіх партызан!

Цалую цябе.

Твая сястра БРОНЯ.

НЕМЦЫ НЕ ВЕРНУЦЦА У СВАЮ САБАКАРНЮ!

Добры дзень, дарагія мама, Ваня, Паўлік, Валя і Розачка!

Знаходжуся ў Мінскай області, у адным з партызанскіх атрадаў. Жывём і б'ём фашысцкую сволач, якая парушыла мірнае жыццё нашай краіны.

Варварству фашысцкіх сабак няма межаў. Рэдка знойдзеш такую сям'ю, у якой не было-б расстралянага фашыстамі. Напрыклад, у вёсцы Прыстань, Рудзенскага раёна, азвярэлыя фашысцкія разбойнікі расстралялі ўсіх мужчын на вачах у жонак, дзяцей і мацярэй толькі за тое, што ў лесе, недалёка ад вёскі, былі знойдзены два забітыя немцы.

Совецкіх людзей, якія раней не чулі нават грубага слова, зараз на кожным кроку акупанты збіваюць палкамі і прыкладамі. У раёнах створаны фашысцкія суды, якія прысуджаюць біць палкамі, расстрэльваць, вешаць.

Яўрэяў тут амаль не засталося—усе расстраляны і павешаны—і дзеці, і дарослыя. Жывы толькі тыя, хто знаходзіцца ў партызанах.

Зараз вельмі многа беларускага насельніцтва са зброяй у руках пайшло ў партызанскія атрады. Цэлыя раёны заняты партызанамі. Паўсюды ўзрываюцца чыгункі, ляцяць пад адкос эшалоны ворага, гараць масты і склады, абстрэльваюцца нямецкія аўтамашыны на дарогах, якія перавозяць прадукты, боепрыпасы і жывую сілу на фронт.

Многа ўжо фашысцкай сволаты адправіў на той свет адкрываць «новую Еўропу» мой надзейны кулямёт. Многа гітлераўскіх сабак ужо больш ніколі не вернецца ў сваю сабакарню.

Да пабачэння, дарагія.

Ваш МІША.

РАССТРЭЛЬВАЮЦЬ І ВЕШАЮЦЬ

Добры дзень, дарагія Лорык, Каця і Светланачка!

Учора нашы таварышы атрымалі ад родных пісьмы з совецкага тыла. Колькі было радасці! Я таксама чакала, але ні ад каго не атрымала. Ужо чацвёрты месяц, як знаходжуся ў партызанскім атрадзе.

У Власавічах адбылася жорсткая расправа з насельніцтвам. Перш, чым расстраляць, нямецкія гады здзекуюцца, выкручваюць рукі, выкалваюць вочы, а потым вешаюць, або жывога чапляюць за сківіцу і падвешваюць.

Пра Ільюшу таксама нічога не чутна. Сям'я яго знаходзіцца ў Любанічах, у вельмі цяжкіх умовах. Ніну спалілі ў Казулічах разам з цёткай Ганнай і яе мужам. Гэтыя каты сабралі палову вёскі, загналі на млын і падпалілі. Загінулі і дарослыя і дзеці. Крывавыя расправы адбываюцца ў многіх вёсках.

Калі немцы прыязджаюць у вёску, то ўсё насельніцтва хаваецца ў лясы, а многія кідаюцца ў розныя бакі, не ведаючы, куды падацца. Калі-ж убачаць партызан, колькі радасці, проста цалуюць і прымаўляюць: «Ці хутка нас вызваляць ад фашысцкага гнёту?»

На гэтым я заканчваю. Адказу чакаю з нецярпеннем. Цалую некалькі разоў усіх. Да пабачэння. Пішыце.

Ваша І. П.

НАШЫ ЛЮДЗІ У ПАРТЫЗАНАХ

Дарагія дзядзька Іван і цётка Хрысціна, а таксама друг Аркадзь, Алёша і Федзя!

Пішу вам са знаёмага вам раёна, дзе вы жылі.

Бацька мой памёр. Маці расстралялі немцы і брата Сашку таксама расстралялі. Засталіся мы ўдваіх: Валодзька і я. Ігнат на фронце, лёс яго мне невядомы, і Мішы таксама.

Усяго апісаць падрабязна немагчыма. Івана, мужа сястры вашай Фронькі, немцы расстралялі. Многа нашых людзей з нашай вёскі ў партызанах. Каля 40 чалавек з нашай вёскі расстралялі нямецка - фашысцкія бандыты: дзядзьку Максіма, Макара, Лукаша, Русакевіча і многіх іншых.

Да пабачэння. Чакаю адказу.

Ваш МІХАІЛ.

Немец—нелюдзь, звер!

Добры дзень, дарагое сямейства: Тося, Бора, Лёва, мама!

Вы напэўна здзівіцеся, калі атрымаеце гэтае пісямцо. Даруйце, што так доўга не пісаў—ніяк не мог, бо 12 месяцаў быў у пастцы смерці. Я быў у палоне не ў людзей, а ў немцаў, а гэта-ж не людзі, а звяры, якім і назвы няма. Гэта фашысцкая сволач падлягае толькі знішчэнню. Я бачыў сваімі вачыма, як яны расстрэльваюць людзей усіх нацыянальнасцей, вешаюць іх, забіваюць, коляць штыкамі, мораць голадам, закапваюць жывымі. Наогул усіх жахаў не пералічыць.

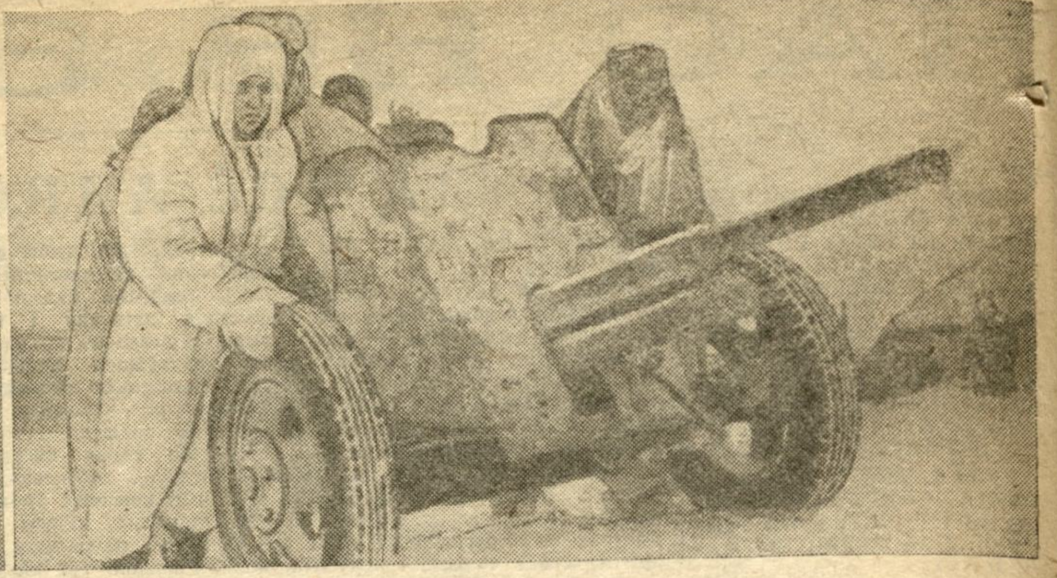
Тося, я зараз знаходжуся ў сваёй кроўнай, роднай сям'і, гэта значыць у партызанскім атрадзе ў Беларусі.

Тося, як я рад, што ты не засталася на тэрыторыі, занятай немцамі!

Цалую вас усіх.

Ваш А. М.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. НА ЗДЫМКАХ (справа налева): Артылерысты выкатваюць гарматы на агнявую пазіцыю. Разведчыкі-лыжнікі ідуць на баявую аперацыю.

ВЕСТКІ З СОВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ

Сталінскія клопаты аб сем'ях франтавікоў

Па Маскоўскай області праведзен дэкаднік дапамогі сем'ям франтавікоў. 82.083 сем'ям было выдана 52.800 пудоў харчавання, 57.970 пар абутку і вопраткі, 48.550 кубаметраў дроў, адрамантавана каля 4.000 і прадастаўлена ўноў каля 2.000 кватэр. Апрача таго створан фонд для дапамогі сем'ям франтавікоў—77.550 пудоў харчавання, 52.800 штук вопраткі, 11.580 пар абутку і звыш 4 мільёнаў рублёў.

ПАДАРУНКІ ЛЕНІНГРАДЦАМ

Працоўныя горада Тулы адправілі 51 вагон з прадуктамі харчавання для працоўных Ленінграда. У эшалоне—345 тон мукі, 82 тоны мяса, 133 тоны капусты, 19 тон тульскіх пернікаў і інш. Сфарміраван і адпраўляецца другі эшалон—з мукой і гароднінай і рыхтуецца да адпраўкі 3-ці эшалон—з бульбай і гароднінай.

УКЛАД У АСОБЫ ФОНД

За першую дэкаду сакавіка калектыў маторабудаўнічага завода № 24 даў звыш плана 10 матораў. Служачыя цэха тав. Шванкова (завод № 1) абавязаліся вырабіць часткі для 15 самалётаў. Для гэтага яны скарыстоўваюць выхадныя дні і частку свайго працоўнага дня. Звышпланавая прадукцыя залічаецца ў фонд Галоўнага Камандавання Чырвонай Арміі.

СЕСІЯ СОВЕТА ТІМІРАЗЕЎСКАЙ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЙ АКАДЭМІІ

Адкрылася навуковая сесія совета Маскоўскай ордэна Леніна сельскагаспадарчай акадэміі імені Тіміразева. Вялікую навуковую і вытворчую цікавасць прадстаўляюць даклады акадэміка П. М. Жукоўскага і беларускага акадэміка А. Р. Жэбрака, прысвечаныя вынікам іх работы па вывядзенню новых гатункаў пшаніцы. Усяго на сесіі будзе заслухана 37 навуковых дакладаў.

НОВЫ ПАДАРУНАК МАНГОЛЬСКАГА НАРОДА ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

У Маскву прыбыла дэлегацыя Мангольскай Народнай Рэспублікі, якая суправаджае два эшалоны падарункаў для Чырвонай Арміі.

У 127-мі вагонах наступныя падарункі: 200 тон мяса, 80 тон каўбас, 68 тон масла, 71 тона рыбы, 68 тон кандытарскіх вырабаў, 30 тон гаспадарчага мыла, 10 тысяч шынялёў, 12 тысяч пар валенак, 12 тысяч пар ботаў і многа іншага.

Гэтымі днямі дэлегацыя выедзе ў часці дзеючай Чырвонай Арміі.

НОВАЯ ГІДРАЭЛЕКТРАСТАНЦЫЯ

Уступіла ў строй новая магутная гідраэлектрастанцыя, пабудаваная на старадаўнім магістральным канале Зах (Узбекістан). Яна ўжо дала прамысловым прадпрыемствам некалькі мільёнаў кіловат-гадзін электраэнергіі. Электрастанцыя пабудавана ў рэкордна кароткі тэрмін—за 14 месяцаў.

ЎЗБРАЕННЕ — ФРОНТУ

Прамысловасць Омскай області ў 1942 годзе выпусціла прадукцыі на 1 мільярд 692 мільёны рублёў, што складае рост на 262 проц. у параўнанні з 1941 годам.

За час вайны ў області размешчаны дзесяткі заводаў і фабрык, якія перабазіраваны з раёнаў, часова акупіраваных немцамі.

У області шырока разгарнулася новае прамысловае будаўніцтва, на якое за мінулы год выдаткавана 328 мільёнаў рублёў. Занава створаны дзесяткі цэхаў па вытворчасці ўзбраення і боепрыпасаў.

УЗНОС ПАТРЫЁТА

Звеннявы калгаса «Чырвоная Армія», Тахта-Базарскага раёна, Туркменскай ССР, 67-гадовы Ача Хумы аддаў у фонд абароны СССР 800 грамаў срэбра, 4-х бараноў, 4 коўдры, пуд воўны, 4 аўчыны, 20 кілаграмаў пшаніцы і многа цёплай вопраткі. Апрача таго ён унёс на будаўніцтва самалёта 3.700 рублёў.

Беларусы на фронце

ВАЕННАЕ МАЙСТЭРСТВА КУРАШОВА

Поле бою чарнее ад нямецкіх трупаў. Вораг лезе праз уласныя трупы, насядае ўпарта, метадычна. Бой разгараецца. Совецкія байцы стаяць мужна, неадступна. У кожухах кулямётаў закіпае вада.

— Вытрымаеце? — пытае па тэлефону камандзіраў рот маёр Курашоў і, атрымаўшы адказ, дадае:—Трэба вытрымаць. Выстаяць трэба.

І стаялі. Насмерць стаялі!

Немцы ідуць у чацвёртую атаку. Іх зноў сустрэў смяротны агонь. Атака захлынулася.

* * *

Маёр Курашоў вёў батальён у тыл ворага. Цёмнай ноччу роты абыйшлі ўмацаванні праціўніка і цяпер спяшаліся перахапіць камунікацыі, адрэзаць немцам шляхі адыходу.

Батальён маёра Курашова ішоў імкліва, захоўваючы цішыню і асцярожнасць.

Да насялёнага пункта падыйшлі змярканнем і заляглі ў снезе: адпачыць перад боем і правесці разведку.

Ціха зашуршэлі на лыжах разведчыкі — схаваліся ў цемры.

Вярнулася разведка. Выслухаўшы данясенне, Курашоў склікаў камандзіраў і аддаў ім загад. Сам прысеў адпачыць. Думка яго працавала ясна, выразна — перад вачыма яшчэ раз праплылі контуры тапаграфічнай карты з нанесеным на яе планам насялёнага пункта, прыпомніліся твары камандзіраў рот... Маёр задрамаў. Атагнаўшы сон намаганнем волі, ён паглядзеў на цыферблат:

— Пара.

Сіняя ракета ўзляцела ў неба і фассыпалася ў халоднай зімняй ночы сотнямі іскраў. У тую-ж хвіліну суха трэснулі выстралы, глуха ахнулі гранаты.

Немцы былі захоплены знянацку. Салдаты і афіцэры выбягалі на вуліцу босыя, у кашулях і валіліся на снег тут-жа, пры выхадзе з дзвярэй. Чырвонаармейцы біліся ярасна, жорстка, храбра.

Праз дзве гадзіны маёр Курашоў разбіраў дакументы разгромленага штаба нямецкага пяхотнага палка і двух батальёнаў.

* * *

Так у жорсткіх схватках з ворагам маёр Нікіта Дзмітравіч Курашоў здаваў экзамен на атэстат сталасці.

Грудзі мужнага сына беларускага народа, баявога камандзіра Нікіты Курашова ўпрыгожвае ўрадавая ўзнагарода—ордэн Суворава 3-й ступені.

С. НОРТМАН.

КАЛЫ ДЛЯ НЯМЕЦКАЙ ГАЛАВЫ

Камендант горада Полацка выдаў строгі загад. Загад, вядома, расклеілі на відным месцы. Звыкліся немцы загады вывешваць. Колькі яны строгіх, паграјальных загадаў напладзілі! Аб новых падатках—загад. Аб руху па вуліцы—загад. Аб здачы рэчаў—загад. Немцы, якія любяць «акуратнасць», хацелі-б сваімі загадамі абмежаваць і сонца, і надвор'е, і клімат.

Полацкі камендант надумаў загадам застрахаваць сваё жыццё ад небяспекі. Ён прапанаваў кожнаму жыхару здаць па аднаму двухметраваму калу. Насельніцтва павінна было гэтыя калы прынесці і ўручыць самому каменданту.

А навошта яму столькі калоў? З яго і аднаго хапіла-б. Не такі ўжо моцны чэрап у каменданта.

Камендант рашыў Полацк калючым дротам агарадзіць, непрыступным для партызан зрабіць. А для гэтага і загадаў ён збіраць з двара па калу.

«Заб'ю калы ў зямлю, нацягну на гэтыя двухметравыя ўпоры дротавую сетку і... спакойна жыць буду»,—думаў гітлераўскі памазнік.

І зрабіў.

Полацк ён ператварыў у лагер смерці, катаванняў. Толькі Полацк—старажытны беларускі горад не зрабіў ён сваёю крэпасцю. Спакою ў ім няма нямецкаму звяр'ю. Душыць яго насельніцтва і ў агарожы. Помсціць і за агарожай. У цёмных кутках напаткае полацкі кол Фрыца ці Ганса, і трэсне таго чэрап, як смоўж пад капытам.

Не выратуюць полацкага каменданта яго загады і пагрозы. Не схавацца яму за дротавыя загароды.

Часаць будуць полацкія калы па нямецкіх галовах штодзень мацней ды ямчэй.

П. ВІХРОЎ.

Міжнародная інфармацыя

ДАПАМОГА АМЕРЫКІ СОВЕЦКАМУ САЮЗУ

Упаўнаважаны ўрада ЗША па правядзенню ў жыццё закона аб перадачы ў пазыку ці ў арэнду ўзбраення Стэтыніус у справаздачы аб выкананні гэтага закона падрабязна спыніўся аб дапамозе Злучаных Штатаў Амерыкі Совецкаму Саюзу.

Стэтыніус заявіў, што на працягу другога года дзейнічання закона з усіх матэрыялаў, якія пастаўлены за граніцу, каля 29 проц. было адпраўлена ў Совецкі Саюз. Каштоўнасць матэрыялаў, адпраўленых у Расію, складала 1.553 мільёны даляраў.

У студзені і лютым у Расію было адпраўлена тавараў на 35 проц. больш, чым за мінулыя два месяцы, і ў 5 разоў больш, чым у студзені і лютым мінулага года.

Палова ўсіх танкаў, адпраўленых да гэтага часу на аснове закона аб перадачы ў пазыку ці ў арэнду ўзбраення, была накіравана ў Расію. Туды-ж было накіравана 40 проц. усіх баявых самалётаў.

«Дапамога, якую мы аказваем Расіі, — сказаў Стэтыніус, — наступова павялічваецца».

«Апрача адпраўкі ў Совецкі Саюз вялікай колькасці самалётаў, танкаў і грузавікоў,—заявіў Стэтыніус, — мы адгрузілі звыш 130.000 аўтаматаў, звыш 98 мільёнаў фунтаў трынітроталуола і талуола, звыш 188 мільёнаў фунтаў медзі і латуні, сотні тысяч міль тэлефоннага провада, 92.000 тон рэек і іншага чыгуначнага абсталявання. А таксама каля 3 мільёнаў пар ботаў. Мы таксама адправілі многа іншага ўзбраення і ваенных матэрыялаў».

Дзве трэці ўсіх матэрыялаў, якія накіраваны з ЗША ў Расію, перавазіліся на амерыканскіх караблях. Вялізная большасць накіраваных матэрыялаў благапалучна прыбывае ў Совецкі Саюз.

Дзеянні авіяцыі нашых саюзнікаў

Штаб амерыканскіх паветраных сіл на Бліжнім Усходзе паведамляе, што ўноч на 14 сакавіка амерыканскія цяжкія бамбардыроўшчыкі атакавалі гавань Неапаль (Італія).

Англійскае міністэрства авіяцыі паведамляе, што ў выніку налёту англійскай авіяцыі на Мілан (Італія) ўноч на 15 лютага пацярпелі 24 заводы. Сярод іх завод, які выпускае маторы для авіяцыі і марскога флота, завод, які выпускае самалётныя часткі, фабрыка, якая выраблае штампаваныя дэталі і алюміневае ліццё.

Англійскае міністэрства авіяцыі паведамляе, што ў час налёту англійскай авіяцыі на Эсен (Германія) 13 сакавіка скінута звыш 1.000 тон фугасных і запальваючых бомб. Вялікія пажары ўзніклі на заводах Крупа, якія займаюць у цэнтры Эсена тэрыторыю 1,25 квадратнай мілі.

Гітлераўская газета «Нацыяналь цэйтунг» прызнае, што ў Эсене вялікая паніка. Улады абвясцілі горад на ваенным становішчы. Разбурэнні настолькі вялікія, прызнае газета, што немагчыма аказаць каму-небудзь хуткую дапамогу. У многіх раёнах горада вышла са строю электрасець. Нельга знайсці жыллё для пацярпеўшых ад налёту. Газета паведамляе, што ў горадзе распаўсюджваюцца «розныя трывожныя чуткі».

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.
А127.